

Gminny Program Ochrony Środowiska

dla gminy Poczesna

na lata 2003 – 2007

WSTĘP

Niniejszy „Program” przygotowano zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku –Prawo ochrony środowiska , wykorzystując „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” – Ministerstwa Środowiska Warszawa grudzień 2002 r.

W „Programie” uwzględniono podstawowe zasady „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” oraz priorytety ekologiczne przyjęte w „Programie ochrony środowiska województwa śląskiego do 2004 roku oraz cele długoterminowe do roku 2015”.

Z uwagi na brak opracowanego powiatowego programu ochrony środowiska, w Programie ochrony środowiska dla gminy Poczesna nie uwzględniono wynikających z niego wytycznych.

Autorzy:

Mgr Izabella Maszczyńska

Mgr inż. Halina Trzeszczyńska

I. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

Diagnozę stanu środowiska na terenie gminy opracowano w oparciu o oficjalnie dostępne dane pochodzące między innymi z pomiarów prowadzonych w ramach krajowych i regionalnych systemów monitoringu, ze źródeł informacji statystycznej.

1. Ochrona przyrody i krajobrazu.

Pomimo przekształceń środowiska przyrodniczego związanych z prowadzoną w przeszłości działalnością górniczą, urbanizacją oraz rozbudową infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, na obszarze gminy występują tereny o chronionych prawnie walorach przyrodniczych.

Aktualnie ochronie podlegają :

- Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych w tym fragmenty :
  - Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”
  - otuliny w/w Parku krajobrazowego utworzony Uchwałą WRN nr XVI/70/82 z dnia 17 czerwca 1982r, chroniony Rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr 15/98 z dnia 22 czerwca 1998r (Dz. Urz. woj. częstochowskiego nr 10/98 pozycja 74 z późniejszymi zmianami, Rozporządzeniem nr 21/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 7 października 1998r, DZ. Urz. 20/98 poz 220) oraz Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1999r (Dz. Urz. woj. Śląskiego nr 8/99 poz. 402)
- Pomnik przyrody – dąb szypułkowy na cmentarzu w miejscowości Zawodzie, uznany Rozporządzeniem nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17 grudnia 1998r oraz Obwieszczeniem Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1999r (Dz. Urz. woj. Śląskiego nr 8/99 poz. 42)
- Użytki ekologiczne:
  - „Zapadliska” – o powierzchni 3ha, Nadleśnictwo Złoty Potok, obręb Olsztyn, Leśnictwo Osiny uznany Rozporządzeniem nr 33/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 grudnia 1996r (DZ. Urz. woj. Częstochowskiego nr2 z dnia 20 stycznia 1997r)
  - „Zapadliska I” – nieużytek o powierzchni 28,97ha, Nadleśnictwo Złoty Potok, Obręb Olsztyn, leśnictwo Osiny, uznany Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego nr 43/2002 z dnia 19 czerwca 2002r (Dz. Urz. woj. Śląskiego nr 47 z dnia 1 lipca 2002 poz. 1613)

Dolina rzeki Warty stanowi istotny element krajobrazu gminy, oraz ważne ogniwo w systemie powiązań przyrodniczo-klimatyczno-wodnych. Spośród obszarów cennych przyrodniczo nie objętych prawną formą ochrony przyrody jest obszarem podlegającym szczególnej presji – zainwestowania. To niekorzystne zjawisko powoduje ubytek cennych dla ochrony przyrody i równowagi ekosystemów wodnych, podmokłych oraz stwarza utrudnienie a niekiedy wręcz ogranicza możliwość powiązań przyrodniczych. Wschodnia część gminy Poczesna położona w zasięgu Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych stanowi w projektowanej Sieci Ekologicznej ECONET- PL obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, oraz ostoję przyrody w systemie CORINE.

2. Lasy

Lasy i zadrzewienia stanowią ok. 16,3% ogólnej powierzchni gminy, w tym lasy pozostające w Zarządzie PGL LP Nadleśnictwa Złoty Potok – 70%.

Z powodu oddziaływania przemysłu, kompleks lasów położony we wschodniej części gminy należący do Nadleśnictwa Złoty Potok obręb Olsztyn wykazuje średni stopień uszkodzenia drzewostanów (II strefa uszkodzeń) wyrażający się ubytkiem i odbarwieniem aparatu asymilacyjnego w granicach 26-60%. Jako przyczynę uszkodzeń lasów wskazuje się zanieczyszczenia powietrza. Dominacja wśród występujących drzewostanów monokultur sosnowych, mało odpornych na zanieczyszczenia zwiększa ryzyko uszkodzeń drzewostanów. Od wielu lat realizowana jest przebudowa drzewostanów, mająca na celu obniżenie udziału gatunków iglastych. Systematyczny wzrost udziału gatunków liściastych stanowi pozytywne zjawisko istotne dla uzyskania biologicznej różnorodności i różnowiekowości lasów. W lasach położonych na terenie ZJPK zarządzanych przez Lasy Państwowe prowadzona jest polityka zmierzająca do wysunięcia na pierwszy plan środowiskotwórczej, ochronnej i ogólnospołecznej funkcji lasów przed preferowaną dotychczas funkcją produkcyjną.

Lasy państwowe na terenie Nadleśnictwa Złoty Potok, w tym również położone na terenie gminy Poczesna uznane zostały za lasy ochronne Zarządzeniem nr 139 MOŚZNiL z dnia 11 września 1996r.

3. Gleby

3.1. Zanieczyszczenia gleb

Do niekorzystnych zjawisk charakteryzujących współczesną gospodarkę należy oddziaływanie przemysłu na środowisko przyrodnicze. Jego efektem jest zanieczyszczenie gleb wód powierzchniowych, podziemnych oraz powietrza atmosferycznego.

Gleba należy do cennych dóbr przyrody. Jej właściwości decydują o przydatności rolniczej i z tego powodu winna być chroniona przed zanieczyszczeniem, zwłaszcza iż niektóre szkodliwe substancje np. metale ciężkie pozostają w niej nawet setki lat. Zanieczyszczenia gleby stwarzają zagrożenie pobrania ich przez rośliny uprawne, a następnie przez ludzi i zwierzęta. Wykonywane badania gleb w rejonach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia mają na celu określenie ich przydatności do produkcji rolnej, oraz pozwalają pośrednio ocenić stopień zagrożenia konsumentów plonów. Monitoring gleb prowadzi się w celu obserwowania zmian cech gleb pod wpływem antropopresji, szczególnie w zakresie właściwości chemicznych.

Na terenie województwa śląskiego monitoring gleb prowadzi się w ramach sieci krajowej i regionalnej. Gmina Poczesna pozostaje poza zasięgiem sieci krajowej.

W ramach sieci regionalnej, z uwagi na Program PMS na lata 1998-2002 oraz Postanowienie Ministra OŚZNiL w sprawie oceny oddziaływania autostrady A-1 na środowisko, ŚWIOŚ przeprowadził w 2000r badania chemizmu gleb na terenie przewidywanego przebiegu autostrady. Badaniami objęto tereny wokół autostrady pomiędzy węzłami Rząsawa i Pyrzowice (40 punktów na odcinku 52km).

Z przeprowadzonych badań wynikało iż na terenie gminy Poczesna w sąsiedztwie projektowanej autostrady, stopień zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawiera się w przedziale od 0 do I. Zgodnie z klasyfikacją IUNiG w Puławach:

- stopień 0 – stanowią gleby nie zanieczyszczone o naturalnych zawartościach metali śladowych, mogą być one przeznaczone pod uprawy ogrodnicze i rolnicze

- stopień I – stanowią gleby o podwyższonej zawartości metali, mogą być one przeznaczone pod wszystkie uprawy polowe z ograniczeniem warzyw przeznaczonych dla dzieci.

Z wykonanej przez IUNiG w Puławach oceny stanu ekologicznego rolniczej przestrzeni produkcyjnej byłego województwa częstochowskiego wynika, iż na terenie gminy Poczesna występują fragmentarycznie gleby zanieczyszczone metalami ciężkimi w stopniu II w rejonie miejscowości Nierada, Poczesna, Wrzosowa, Zawodzie, Huta Stara A.

- stopień II – stanowią gleby słabo zanieczyszczone na których wykluczyć należy przede wszystkim uprawy ogrodnicze (sałata, marchew, szpinak, kalafior). Dozwolona jest uprawa roślin zbożowych, okopowych i pastewnych.

Przebiegająca przez teren gminy droga DK1 należy do bardziej obciążonych w kraju. Kumuluje się na niej znaczna część ruchu na kierunku Warszawa-Śląsk, będącego źródłem emisji komunikacyjnych. Z prowadzonych w 1995 roku badań przez WIOŚ w Częstochowie wynikało iż w pobranych próbkach gleby w pięciu punktach, w tym również z terenu gminy, występował taki sam rozkład zawartości metali i odczynu. Wraz z oddalaniem się od trasy ilość metali i odczyn malał. W próbkach odległych 100 metrów od trasy zawartość metali ciężkich była 3 do 5 razy mniejsza niż w próbkach z pobocza, oraz była zbliżona do wartości naturalnej. Zwiększona zawartość metali występowała przeważnie w odległości do 50 metrów od trasy, co sugeruje, iż rośliny rosnące w tym pasie mogą być narażone na znaczne zanieczyszczenie. Brak badań w kolejnych latach uniemożliwia wnioskowanie odnośnie aktualnej uciążliwości trasy.

Źródłem znacznej uciążliwości na terenie gminy jest składowisko odpadów w Młynku-Sobuczynie, obsługujące również gminy ościenne. Grunty położone w bezpośrednim sąsiedztwie składowiska są zanieczyszczone głównie siarczanami i mają odczyn kwaśny. Badania gruntu w rejonie rozdeszczowania wód odciekowych ze składowiska wykazały wyraźne podwyższenie zawartości metali ciężkich, potasu, siarczanów i obniżone pH, co świadczy o negatywnym wpływie składowiska na gleby.

3.2. Dewastacja i degradacja powierzchni ziemi.

Degradacja gleb oraz dewastacja powierzchni terenu gminy wiąże się przede wszystkim z eksploatacją złóż surowców mineralnych, w przeszłości szczególnie rud żelaza, obecnie surowców ilastych, piasków budowlanych i formierskich.

Granice częstochowskiego rejonu eksploatacji rud żelaza, wyznaczają utwory liasu oraz wychodnie z serii rudonośnej. Ciągłą się one pasmem o szerokości od 1 do 25km, od Zawiercia poprzez Poraj, Konopiska, Wręcycę aż po Wieluń. W zasięgu tego terenu położona jest gmina Poczesna. Przeobrażenia powierzchni gminy wyrażają się powstaniem różnorodnych form antropogenicznych: hałd, niecek osiadania, zapadlisk i wyrobisk. W rejonie eksploatacji rud, sposób sypania hałd, ich wielkość i kubatura wynikały ze zmieniających się metod eksploatacji.

W wyniku eksploatacji metodą odkrywkową powstawały niskie nasypy poeksploatacyjne o wysokości do 2m, o płaskich powierzchniach szczytowych. Wieloszybkowa (dukłowa) eksploatacja rud spowodowała powstanie zwałów o wysokości do 4 m, posiadających formę garbów, wałów lub oddzielonych przyz o skośnych zboczach. W miarę eksploatacji głębiej zalegających pokładów syderytów (eksploatacja szybami) spowodowała wzrost ilości wywożonych na zwały skał płonnych, głównie ilów. Były one usypywane w przyzmy o wysokości do 6m bądź długie zwały o powierzchni od kilkunastu arów do hektara. W wyniku prowadzonej od roku 1940 eksploatacji upadowej i głębinowej oraz ścianowej powstały hałdy

mające postać nieregularnych stożków dochodzących do 50m wysokości, których dolne partie tworzy duża, prostokątna lub kwadratowa przyzma. Hałdy tego rejonu eksploatacji rud stanowią przede wszystkim ility rudonośne doggeru. Bywają one jednak wymieszane w większym lub ,mniejszym stopniu z innymi utworami. Na terenie gminy Poczesna występują hałdy powstałe w różnym wieku.

W krajobrazie gminy dominują hałdy:

- hałda Tadeusz II – hałda o wysokości ponad 40m, powierzchni 14ha, zrehabilitowana, w znacznym stopniu zalesiona, ze śladami osuwisk po jej wschodniej i zachodniej stronie;
- hałda Tadeusz I – hałda o wysokości ok. 30m, powierzchni o 11,8ha, zadrzewiona, częściowo zrównana i zrehabilitowana. W jej sąsiedztwie zlokalizowane są cztery mniejsze, całkowicie zalesione hałdy.
- hałda Szczekaczka – rozległa o kształcie stożka i wysokości ponad 50m oraz powierzchni 13ha. Hałda jest niestabilna, obserwuje się liczne ślady „pływania” zboczy, zwłaszcza w części szczytowej.
- hałda Aleksander II Sobuczyna – o wysokości ok. 15m, powierzchni 0,9ha ma charakter rozległego, splantowanego i zalesionego zwał. Wykorzystywana jest w procesach rekultywacyjnych;
- hałda Włodzimierz – o wysokości 17m, powierzchni 3,2ha, tworzą je dwa zalesione, zrehabilitowane zwały zbudowane z ilów, ilolupków i okruchów syderytowych, wykorzystywana jako materiał izolacyjny;
- hałda Maszynowy III (Hugo) – stanowią je dwa zalesione zwały, jeden o kształcie jeden o kształcie wału wysokości 4m, drugi w kształcie stożka o wysokości ponad 12m.

Pozostałe hałdy w większości są splantowane, zrehabilitowane, oraz wykorzystywane rolniczo. Część z nich uległa również samorekultywacji leśnej.

W skutek prowadzonej na terenie gminy działalności górniczej wystąpiło zaburzenie poziomu zwierciadła wód gruntowych , czego efektem jest występowanie terenów nadmiernie zawodnionych, oraz terenów o obniżonej przydatności gleb dla produkcji rolniczej. Tereny te zajmują znaczną część powierzchni gminy. Największe tereny szkód pogórnich występują w rejonie miejscowości Bargły, Huta Stara A, Nowa Wieś oraz częściowo Słowik.

4. Surowce mineralne

Surowce mineralne na terenie gminy Poczesna reprezentowane są przez piaski budowlane, piaski formierskie oraz surowce ilaste. Dotychczas udokumentowano 7 złóż surowców mineralnych:

- 1 złożo piasków formierskich „Zawisna IV”, zatwierdzone w kat. C1 , eksploatowane okresowo
- 6 złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej:
  - „Wrzosowa I” – eksploatacja wstrzymana

- „Wrzosowa” - złożo eksploatowane
- „Korwinów” - eksploatacja zaniechana
- „Brzeziny” - eksploatacja na ukończeniu
- „Brzeziny Kolonia 2” – złożo eksploatowane
- „Brzeziny I” – złożo dotychczas nie eksploatowane.

Na potrzeby własne mieszkańców gminy eksploatowane są ponadto:

- piaski jury dolnej (lias) – warstwy lysiackie górne, eksploatowane okresowo w miejscowości Nierada
- piaski akumulacji wodnolodowcowej (plejstocen) – eksploatowane również okresowo w miejscowości Nierada
- piaski i żwiry akumulacji szczelinowej (plejstocen) – eksploatowane okresowo w miejscowości Wrzosowa
- piaski jury środkowej (dogger), warstwy kościeliskie – eksploatowane dla potrzeb hutnictwa w miejscowości Bargły

5. Wody powierzchniowe

Głównym ciekim wodnym przepływającym przez teren gminy jest rzeka Warta, będąca największym prawobrzeżnym dopływem Odry. Rzeka na całej długości objęta jest badaniami jakości wód realizowanymi w ramach sieci krajowej i regionalnej. Na terenie gminy zlokalizowany jest punkt monitoringu krajowego w rejonie miejscowości Korwinów. Z przeprowadzonych w 2001r badań wynika, iż rzeka Warta za wyjątkiem odcinka od Korwinowa do Mstowa prowadziła (według klasyfikacji ogólnej) wody pozaklasowe. O ich jakości zadecydowały głównie zanieczyszczenia bakteriologiczne. Na odcinku od Korwinowa do Mstowa wody rzeki Warty, zarówno pod względem fizykochemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadały normie dla III klasy czystości.

Metale ciężkie oraz związki mineralne na całym badanym odcinku rzeki Warty utrzymywały się w normie I klasy czystości. Z porównania uzyskanych w 2001r wyników pomiarów, w stosunku do roku 2000 wynika, iż nastąpiła poprawa jakości wód w grupie związków fizykochemicznych, szczególnie związków biogenych. Ilość bakterii Coli typu kałowego na odcinku od Korwinowa zmalała z wielkości ponadnormatywnych do wartości nieprzekraczających norm dla III klasy czystości.

Mimo pozytywnie rysującej się tendencji poprawy stanu zanieczyszczenia wód rzeki Warty, przywrócenie jej wodom zakładanej jakości wymagać będzie dalszych działań zarówno inwestycyjnych jak i organizacyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy oraz w obrębie całej zlewni.

6. Wody podziemne

Na terenie gminy występują 3 piętra wodonośne:

- czwartorzędowe
- jurajskie
- triasowe

Czwartorzędowe piętro wodonośne eksploatowane jest poprzez studnie kopane dla celów lokalnych. Znaczenie użytkowe piętro to posiada jedynie we wschodniej części gminy w rejonie Dębowca. Kolektorem wód tego poziomu są różnoziarniste piaski. Studnie ujmujące wody tego piętra uzyskują wydajność rzędu 60m³/h.

Na pozostałym obszarze gminy ze względu na niewielką miąższość utworów czwartorzędowych, występowania tego poziomu nie stwierdzono.

Jurajskie piętro wodonośne reprezentowane jest przez poziom wodonośny środkowo-jurajski, piaskowców kościeliskich. Poziom ten występuje na terenie prawie całej gminy. Główną warstwą wodonośną są tu piaski i piaskowce warstw kościeliskich o miąższości od 20 do 40m. Poziom środkowojurajski spełnia kryteria Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Dla piętra tego wydzielono GZWP 325 Częstochowa (W), wskazywany w południowo-zachodniej części gminy do wysokiej ochrony wód (ONO). Poziom środkowojurajski na terenie gminy jest monitorowany w punkcie 36 sieci krajowej w miejscowości Zawodzie. Z wykonanych w 2001r badań w w/w punkcie pomiarowym wynika, iż badane wody spełniają kryteria I b klasy tj. wód o dobrej jakości; zawartość azotu azotanowego wynosiła <1mg/dm³ (klasa I a), żelaza < 0,1 mg/dm³ (klasa I a).

Lokalnym zagrożeniem dla tych wód w rejonie wychodni mogą być punktowe ogniska zanieczyszczeń oraz prowadzona w przeszłości eksploatacja rud żelaza.

Z przeglądu ekologicznego opracowanego dla składowiska odpadów wynika, iż eksploatowane w Młynku Sobuczynie składowisko nie stwarza zagrożenia dla jakości wód środkowojurajskiego poziomu wodonośnego, z uwagi na to, że podłoże składowiska stanowi dobrze izolujący kompleks twardo plastycznych ilów doggerskich o miąższości 30 do 35m.

Triasowe piętro wodonośne – poziom wodonośny środkowo-triasowy związany ze spękanyymi i szczelinowatymi dolomitami wapienia muszlowego. Uzyskiwane z tego poziomu wydajności są rzędu 77m³/h. Zaleganie warstwy wodonośnej na głębokości powyżej 380m powoduje, iż nie będą one miały większego znaczenia użytkowego.

7. Powietrze atmosferyczne.

Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy Poczesna mają wpływ przede wszystkim emitory zlokalizowane poza jej granicami (Częstochowa, Myszków, Kalety, GOP, emitory zlokalizowane na terenie woj. Opolskiego) zależności od istniejących warunków meteorologicznych, głównie od kierunków wiatru.

Aktualnie gmina pozostaje poza zasięgiem sieci monitoringu krajowego i regionalnego, co uniemożliwia określenie faktycznego stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Wykonane w 1999r badania zanieczyszczeń powietrza ambulansem emisji, przeprowadzone w miejscowości Nierada nie wykazywały przekroczeń obowiązujących wówczas norm, wskazywały jednak na wzrost wartości dopuszczalnego stężenia średniorocznego dwutlenku siarki w okresie grzewczym.

Z badań wcześniejszych wykonanych przez WSSE w Częstochowie w 1996r w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie gminy Poczesna, średnioroczne wartości opadu pyłu kształtowały się następująco:

- w miejscowości Słowik – 21,9% dopuszczalnej normy
- w miejscowości Wrzosowa – 49,0 % dopuszczalnej normy.

Emitory lokalne na terenie gminy stanowią głównie obiekty produkcyjno-usługowe, paleniska domowe oraz transport samochodowy. Głównym źródłem emisji na terenie gminy jest składowisko odpadów komunalnych w Młynku-Sobuczynie.

Z regularnych pomiarów prowadzonych w latach 1994-1996 oraz pomiarów kontrolnych w latach 1997-1998 wynika iż:

- emisja zanieczyszczeń gazowych(SO₂, NO₂, NH₃) ze składowiska wpływa na wzrost tych zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym w rejonie składowiska, ale nie powoduje przekroczeń wartości dopuszczalnych. Sporadycznie dochodzi jednak do przekroczeń norm stężeń pyłu. W żadnym z przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono obecności w powietrzu atmosferycznym siarkowodoru.
- wielkość emisji zanieczyszczeń mikrobiologicznych klasyfikuje obszar składowiska jako silnie zanieczyszczony wg: PN89/2-04111/02. Analiza wyników pomiarów z uwzględnieniem lokalnych kierunków wiatru wykazała, że emisja zanieczyszczeń mikrobiologicznych ze składowiska ma zasięg niewielki i nie wpływa na wzrost zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w jego otoczeniu.
- odory pochodzące z procesów fermentacyjnych zachodzących na składowisku, wraz z emitowanym biogazem przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych odczuwalne są w znacznej odległości

Istniejąca na terenie składowiska kotłownia zakładowa powoduje w sezonie grzewczym wzrost emisji głównie pyłów.

Z wykonanej oceny oddziaływania składowiska odpadów na stan środowiska wynika, iż jedną z głównych uciążliwości jest niezorganizowana emisja biogazu.

Źródłem zanieczyszczeń (spaliny) jest ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr1. Z wykonanego w 2000 r Generalnego Pomiaru Ruchu wynika, iż średni dobowy ruch wynosił na odcinku Częstochowa-Poczesna – 33128 pojazdów/h a na odcinku Poczesna-Koziegłowy – 29548 pojazdów/h. Wśród potoku pojazdów odnotowano samochody osobowe (61,7% na odcinku Częstochowa-Poczesna i 64,8% na odcinku Poczesna-Koziegłowy), lekkie samochody ciężarowe (13,4% na odcinku Częstochowa-Poczesna i 14,1% na odcinku Poczesna-Koziegłowy) oraz samochody ciężarowe (23,9% na odcinku Częstochowa-Poczesna i 19,8% na odcinku Poczesna-Koziegłowy)

8. Hałas

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na degradację środowiska, oraz źródłem uciążliwości dla znacznej części mieszkańców, a nawet ich zdrowia jest hałas. Do głównych źródeł uciążliwości akustycznej dla środowiska należą przede wszystkim: ruch drogowy i kolejowy, prowadzona działalność przemysłowa, oraz różnego rodzaju zakładu rzemieślnicze , handlowe, szczególnie usytuowane w zabudowie mieszkaniowej.

Dominującym źródłem zakłóceń klimatu akustycznego środowiska jest hałas komunikacyjny. Obserwowany wzrost liczby pojazdów zarówno osobowych jak i ciężarowych, wzmożony ruch tranzytowy (towarowy i osobowy) w komunikacji krajowej i międzynarodowej powodują ciągły wzrost poziomu hałasu w środowisku. Staje się to coraz bardziej uciążliwe dla mieszkańców, szczególnie w otoczeniu dróg o wysokim natężeniu ruchu pojazdów.

Dopuszczalne i progowe poziomy hałasu określają obowiązujące akty prawne:

- Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 13 maja 1998r w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 66 z 1998 poz. 436)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002r w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz. U. Nr8 z 2002r poz. 81)

Zgodnie z rozporządzeniem dopuszczalny poziom hałasu w środowisku wyraźny równomiernym poziomem dźwięku A w dB, powodowany przez drogi lub linie kolejowe wynosi

Dla wybranych terenów	W porze dnia (przedział czasu odniesienia równy 16 godzin)	W porze nocy (przedział czasu odniesienia równy 8 godzin)
<ul style="list-style-type: none"> • tereny wypoczynkowo-rekreacyjne poza miastem • zabudowa jednorodzinna 	55 dB(A)	45 dB(A)
<ul style="list-style-type: none"> • zabudowa jednorodzinna z usługami rzemieślniczymi • zabudowa zagrodowa 	60 dB(A)	50 dB(A)

Badaniami monitoringowymi hałasu objęta została przebiegająca przez teren gminy droga krajowa nr1. Pomiar przeprowadzono w kilku punktach pomiarowych m.in. na terenie miasta Częstochowy, w miejscowości Wrzosowa i Wanaty. Wielkości równoważnych poziomów dźwięku monitorowanych całodobowo w punktach we Wrzosowej i Wanatach kształtowały się następująco:

	w porze dnia	w porze nocy
• Wrzosowa ul. Katowicka odcinek od granicy m. Cz-wy do drogi nr 904 (prawa strona jezdni)	73,4dB(A)	70,5dB(A)
• Wrzosowa ul. Katowicka odcinek od granicy m. Cz-wy do drogi nr 904 (lewa strona jezdni)	70,0dB(A)	67,1dB(A)
• Wanaty ul. Warszawska 20, od drogi 904 do drogi 785 (prawa strona jezdni)	73,6dB(A)	70,5dB(A)
• Wanaty ul. Warszawska 20, od drogi 904 do drogi 785 (lewa strona jezdni)	77,7dB(A)	74,7dB(A)

Dla drogi krajowej nr1 średnia ze zmierzonych wartości równoważnego poziomu dźwięku w porze dziennej poza obrębem miast (w odległości 7,5m od krawędzi jezdni) wynosił 74,3dB(A). Z wykonanych badań wynika, iż równoważny poziom hałasu na odcinku

Wrzosowa-Wanaty kształtował się w przedziale 70,0 do 75dB(A) oraz stanowił dużą uciążliwość dla terenów otaczających. Zgodnie z opracowaną przez Państwowy Zakład Higieny skalą subiektywnych uciążliwości zewnętrznych hałasów komunikacyjnych, hałas o natężeniu:

- poniżej 52dB(A) – stanowi małą uciążliwość;
- od 52 do 62dB(A) – średnią uciążliwość;
- od 63 do 70dB(A) – dużą uciążliwość
- powyżej 70dB(A) – bardzo dużą uciążliwość

Z wykonanych pomiarów akustycznych dla drogi krajowej nr1 wynika również, iż dla terenów zabudowy mieszkaniowej poziom progowy – 75dB dla pory dziennej, dla dróg i linii kolejowych przekroczony został w punkcie pomiarowym na terenie miasta Częstochowy o 4,7dB i w Wanatach o 2,7dB. Nie stwierdzono natomiast przekroczeń w punkcie pomiarowym we Wrzosowej. Poziom progowy hałasu – 70dB dla pory nocnej przekroczony został na terenie gminy w miejscowości Wrzosowa o 0,5dB, oraz w sąsiednich punktach pomiarowych, poza terenem gminy Poczesna – w Częstochowie o 7,1dB i w Wanatach od 0,5 do 4,7dB.

Dominującym źródłem zakłóceń klimatu akustycznego zwłaszcza w porze nocy są pojazdy ciężarowe, oraz osobowe rozwijające duże prędkości, powyżej 90 km/h.

Źródłem hałasu na terenie gminy jest również składowisko odpadów w Młynku-Sobuczynie. Z wykonanego dla składowiska przeglądu ekologicznego wynika iż:

- hałas emitowany do środowiska z istniejącej działki eksploatacyjnej składowiska (przy pracy spychacza, trzech pojazdach wyładowujących odpady, oraz czterech samochodach w ruchu) rozprzestrzenia się na odległość ok. 250 m przy wysokości – 6m usypanej przylmy.
- poziom równoważny hałasu 50dB emitowany do środowiska przy 60 samochodach dowożących odpady, oraz wyjeżdżających z terenu składowiska od strony Sobuczyny sięga od jezdni w głąb terenu na odległość 30m .
- poziom równoważny hałasu 50dB emitowany do środowiska przy 40 samochodach dowożących, oraz wyjeżdżających od strony Huty Starej sięga od jezdni w głąb terenu na odległość 20m .
- przy analizowanym wyposażeniu i intensywności kursowania pojazdów (100 pojazdów w ciągu 8 godzin) oraz wysokości ukształtowanej przylmy – 16 m, zasięg negatywnego oddziaływania hałasu nie przekroczy odległości 500 m .

Brak badań monitoringowych hałasu przemysłowego, oraz kolejowego uniemożliwia ocenę stopnia jego uciążliwości.

9. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Linie przesyłowe wysokiego napięcia 110 i 220kV oraz urządzenia o napięciach 220, 110, 30 i 15kV pracujące w stacji elektroenergetycznej Wrzosowa generują pola elektryczne i magnetyczne. Dotychczas nie zostały wydane przepisy wykonawcze do „Prawa ochrony środowiska” w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi. W związku z tym nie są prowadzone badania promieniowania. Nie zostały ustanowione obszary ograniczonego użytkowania dla tych obiektów.

Rozporządzenie MOŚZNiL z 11 sierpnia 1998r na obszarach zabudowy mieszkaniowej, oraz na obszarach, na których zlokalizowane są zwłaszcza szpitale, żłobki, przedszkola, internaty dopuszczało natężenie pola elektrycznego nie większe niż 1kV/m przy elektroenergetycznym promieniowaniu niejonizującym o częstotliwości 50Hz. Wzdłuż linii WN 110 i 200kV oraz wokół stacji Wrzosowa powinien pozostać wolny od zabudowy i wysokiej roślinności pas terenu.

Strefy techniczne wokół urządzeń stacji energetycznych z reguły zawierają się wewnątrz ogrodzenia stacji.

10. Obiekty potencjalnie uciążliwe dla środowiska.

- Odlewnia żeliwa – Zawodzie ul. Jałowcowa 12
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego „UNILANG” - Wrzosowa ul. Fabryczna 13
- Fabryka Farb Lakierów i Klejów „STARKO” - Wrzosowa ul. Polna 11A
- Mazda Salon i serwis samochodowy - Wrzosowa ul. Katowicka 4
- Hurtownia oleju samochodowego - Wrzosowa ul. Katowicka 67
- Warsztat samochodowy „Auto Kompleks” - Wrzosowa ul. Zaniwie 6A
- Lakiernictwo samochodowe – Słowik ul. Źródłana 2
- Recykling samochodów „Osiny” – Kolonia Borek ul. Przemysłowa 3
- Stacja paliw – Kolonia Borek ul. Przemysłowa
- Salon i serwis Mercedesa – Kolonia Poczesna ul. Spadowa 4
- Wytwórnia warzyw i owoców „Cymes” – Poczesna ul. Strażacka 2a
- „Poltrachmet” (Galwanizacja) – Poczesna ul. Łąkowa 26
- AUCHAN Stacja paliw – Nowa Wieś ul. Krakowska 10
- Przetwórstwo mięsa – Bargły ul. Śląska
- Tartak – Bargły ul. Wierzbowa 2
- Przetwórnia mięsa „Kabanos” – Brzeziny Nowe ul. Biała 100
- Produkcja nawozów organicznych „Hydrokomplet S.C.” – Nowa Wieś ul. Kopalniana 14
- Lakiernictwo samochodowe „AUTO-LACK” – Michałów ul. Laurowa 32

11. Wnioski z oceny stanu środowiska.

- Przekroczenia norm i wskaźników dopuszczalnych występują w zakresie czystości wód powierzchniowych i hałasu.
- Główne zagrożenia na terenie gminy dotyczą:
  - istniejącego zainwestowania na terenach zalewowych, potencjalnie zalewowych oraz w strefie zagrożenia powodziowego zbiornika wodnego Poraj
  - składowiska odpadów o znaczeniu ponadlokalnym, w Młynku-Sobuczynie
  - występowania osuwisk na terenie Szczekaczka i Tadeusz II (brak ich stabilności)
  - występowania szkód górniczych.
- Za priorytetowe uznaje się działania i zadania:
  - inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej
  - utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania wokół składowiska odpadów w Młynku-Sobuczynie poprzez przekwalifikowanie obecnej strefy ochronnej (wniosek z wykonanego Przeglądu ekologicznego dla składowiska)
  - zwiększenie powierzchni terenów zalesionych, w tym w pierwszej kolejności

- realizacja zieleni o charakterze izolacyjnym na obszarze ograniczonego użytkowania
- realizacja osłon akustycznych na terenach zabudowy w sąsiedztwie drogi krajowej nr 1

II. CELE I PRIORYTETY EKOLOGICZNE

1. Priorytetowe zasady polityki ekologicznej państwa:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

2. Priorytety w Programie ochrony środowiska województwa śląskiego

Priorytetami działań objęto:

- zasoby wodne
- gospodarkę odpadami
- powietrze atmosferyczne
- hałas
- tereny przemysłowe

Działania pozostałe odnoszą się do systemu obszarów chronionych, zasobów kopalin, gleb użytkowanych rolniczo, elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, oraz zapobiegania awariom przemysłowym.

3. Ekologiczne cele Gminy

W „Strategii rozwoju gminy Poczesna” oraz w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna” jako jeden z podstawowych celów rozwoju przyjęto: „poprawę stanu środowiska i warunków życia mieszkańców”.

Określono również następujące strategiczne cele ekologiczne:

- poprawa stanu środowiska poprzez skanalizowanie terenu gminy
- zagospodarowanie stref oddziaływania obiektów uciążliwych
- odtworzenie równowagi w środowisku przyrodniczym
- zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej i lasów
- zachowanie istniejących walorów przyrodniczych
- restytucja terenów zdewastowanych

Cele przyjęte w w/w dokumentach Gminy są zbieżne z priorytetami określonymi w polityce ekologicznej państwa i województwa śląskiego. Ich słuszność potwierdzają również wnioski z oceny aktualnego stanu środowiska.

III. ZADANIA I DZIAŁANIA DLA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody:

- **ochrona i zrównoważony rozwój lasów** – zwiększenie lesistości gminy; ustalenie lokalizacji dolesień w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego; przeznaczenie do zalesienia przede wszystkim gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego, gruntów niskich klas bonitacyjnych, nieużytków oraz terenów wokół składowiska odpadów; etapowanie realizacji dolesień przedstawiono na mapie nr2.
- **ochrona gleb**
  - zagwarantowanie bezpieczeństwa w sąsiedztwie hałd poprzez odpowiednie zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego- wprowadzenie stref wyłączonych z zainwestowania
  - rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych
- **ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych** przed negatywnymi skutkami działalności gospodarczej prowadzonej na powierzchni – poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy – wprowadzenie zakazu trwałego zainwestowania niegórniczego, zakazu zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej itp.
- **kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią** – poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy – wykluczenie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych.
- realizacja polityki ochrony w **obszarach prawnie chronionych** (Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych, strefy ochronne ujęć) i przewidywanych do ochrony (główne zbiorniki wód podziemnych) – poprzez uwzględnienie tych obszarów w miejscowym planie zagospodarowania gminy oraz określenie dla nich szczegółowych zasad użytkowania i zagospodarowania.
- **ochrona przyrody oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej** – działania prawne poprzez odpowiednie zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy, dla dolin rzecznych, korytarzy ekologicznych, lasów, ostoi zwierząt oraz innych obszarów otwartych, cennych przyrodniczo i krajobrazowo, a także edukację ekologiczną.

2. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

- **gospodarka odpadami**
  - przygotowanie i przyjęcie gminnego planu gospodarki odpadami
  - ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania wokół składowiska odpadów w Młynku-Sobuczynie; realizacja – użytkownik składowiska, Wojewoda Śląski
  - edukacja ekologiczna

• poprawa jakości wód

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych zostanie osiągnięta poprzez realizację szeregu inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej, decydujących o ograniczeniu zrzutu ścieków nieczyszczonych do wód powierzchniowych i gruntu.

Założono, iż docelowo 90% mieszkańców gminy będzie odprowadzało ścieki sanitarne do systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków.

Inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej obejmą budowę kanałów, przepompowni, kanałów tłocznych, oczyszczalni ścieków, rozbudowę oczyszczalni ścieków.

Inwestycje te zostały podzielone na 5 zadań (zakres obszarowy inwestycji przedstawiono na mapie nr3)

Zadanie I - budowa kanalizacji sanitarnej o długości ok. 5km wraz z przyłączami w Kolonii Poczesna i w części Poczesnej; odprowadzenie ścieków do istniejącej oczyszczalni o przepustowości 150m³/d w Kolonii Poczesna

Zadanie II - budowa kanałów sanitarnych o długości ok. 4,2km, kanałów tłocznych o długości ok. 1,7km, przyłączy i 4 przepompowni w miejscowościach: Huta Stara A, Huta Stara B, w części Poczesnej i w części Wrzosowej; odprowadzenie ścieków do istniejącej oczyszczalni o przepustowości 592m³/d w Hucie Starej B

Zadanie IIIa - budowa kanałów sanitarnych o długości ok. 6,8km, kanałów tłocznych o długości ok. 3,4km, przyłączy i 5 przepompowni w miejscowościach: Nierada, Michałów, Bargły; rozbudowa istniejącej oczyszczalni w Hucie Starej B o 300m³/d.

Zadanie IIIb - budowa kanałów sanitarnych o długości ok. 7,1km, kanałów tłocznych o długości ok. 0,7km, przyłączy i 2 przepompowni w miejscowości Wrzosowa; odprowadzenie ścieków sanitarnych do kanalizacji i oczyszczalni miasta Częstochowa.

Zadanie IV - budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 500m³/d w miejscowości Słowik; budowa kanałów sanitarnych o długości ok. 15,5km, kanałów tłocznych o długości ok. 3,4km, przyłączy i 5 przepompowni w miejscowościach: Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, Zawodzie, Kolonia Borek, częściowo Poczesna.

Zadanie V - budowa kanałów sanitarnych o długości ok. 6,3km, kanałów tłocznych o długości ok. 1,2km, przyłączy i 4 przepompowni w miejscowościach: Brzeziny Nowe, Brzeziny Kolonia, Sobuczyna; odprowadzenie ścieków sanitarnych do kanalizacji i oczyszczalni miasta Częstochowa

• poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

- ograniczenie emisji lotnych związków organicznych uwalnianych w trakcie

- magazynowania i dystrybucji paliw; realizacja – przedsiębiorcy do 2005r
- ograniczenie emisji pyłów i substancji chemicznych; realizacja – przedsiębiorcy do 2010r
- ograniczenie niskiej emisji z budownictwa mieszkaniowego i usługowego poprzez modernizację kotłowni lokalnych, zamianę węgla na inne, bardziej ekologiczne nośniki ciepła.

Obecnie gmina Poczesna jest zelektryfikowana i zgazyfikowana w 100%. Wszystkie obiekty użyteczności publicznej podległe Gminie są wyposażone w ekologiczne kotły centralnego ogrzewania. W miarę występujących potrzeb Gmina będzie rozbudowywać sieć gazową, umożliwiając podłączenie nowym odbiorcom.

- edukacja ekologiczna

• **zmniejszenie zagrożenia hałasem:**

- odpowiednie projektowanie wraz z zabezpieczeniami akustycznymi przebiegu tras komunikacyjnych; realizacja – inwestorzy nowych tras
- budowa ekranów akustycznych, wprowadzenie zieleni izolacyjnej; realizacja – zarządcy dróg
- egzekwowanie przepisów prawa o ruchu drogowym zarówno w zakresie przestrzegania dopuszczalnych prędkości jak i odpowiedniego stanu technicznego pojazdów; realizacja – Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
- odpowiednie ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, odnośnie odległości zabudowy mieszkaniowej od źródeł hałasu, a także wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów
- kontrola jednostek gospodarczych w zakresie ich wpływu na poziom hałasu w otoczeniu; realizacja – służby kontrolne organów ochrony środowiska

• **ochrona przed polami elektromagnetycznymi** – odpowiednie ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy odnośnie rozmieszczenia terenów dostępnych dla ludzi i terenów ich stałego przebywania, w stosunku do linii WN i obiektów elektroenergetycznych.

• **poważne awarie** – służby gminne będą współuczestniczyć w działaniach ograniczających skutki poważnych awarii.

IV. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY PLANOWANYCH ZADAŃ.

1. Zadania inwestycyjne.

1.1. Inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej (szczegółowy zakres opisano w punkcie III.2.)

Zadanie I

Termin realizacji - 2005r

Szacunkowe koszty – 2,9 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne.

Zadanie II

Termin realizacji – 2007r

Szacunkowe koszty – 6,1 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne.

Zadanie IIIa

Termin realizacji – 2012r

Szacunkowe koszty – 9,4 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego

Zadanie IIIb

Termin realizacji – będzie ustalony w uzgodnieniu z miastem Częstochowa.

Szacunkowe koszty – 6,1 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne.

Zadanie IV

Termin realizacji – po 2013r

Szacunkowe koszty – 16,6 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne.

Zadanie V

Termin realizacji będzie ustalony w uzgodnieniu z miastem Częstochowa.

Szacunkowe koszty – 5,4 mln zł

Źródła finansowania – środki własne, WFOŚiGW, fundusze zagraniczne.

Łączne szacunkowe koszty zadań I – V – 46,5 mln zł

1.2. Rozbudowa sieci gazowej na nowych terenach budowlanych.

W chwili obecnej nie można określić szczegółowego zakresu rzeczowego, terminów i szacunkowych kosztów; to zadanie własne Gminy będzie realizowane w miarę występowania takich potrzeb.

1.3. Dolesienia – zadanie koordynowane; podmioty realizujące: Starostwo

Powiatowe, właściciele gruntów, Gmina; szczegółowe terminy realizacji będą ustalone po określeniu limitów przez Starostwo. Proponowane etapowanie zadania przedstawione na mapie nr2 określa, I i II etap – tereny do zalesień zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; realizacja III etapu zalesień wymaga zmiany „Studium...”

2. Zadania pozainwestycyjne**2.1. Sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy.**

Termin realizacji – 2003r

Koszty 110 tys. zł

Źródła finansowania – środki własne .

2.2. Przygotowanie i przyjęcie gminnego planu gospodarki odpadami.

Termin realizacji – czerwiec 2004r

Koszty szacunkowe – ok. 30 tys. zł
Źródła finansowania – środki własne .

2.3. Edukacja ekologiczna – konkursy w szkołach, akcje „Sprzątanie świata” „Dzień Ziemi” itp.

Termin realizacji – bieżąco.

Koszty szacunkowe – rocznie ok. 5 tys. zł

Źródła finansowania – środki własne i WFOŚiGW.

2.4. Kontrola uciążliwości obiektów zlokalizowanych na obszarze gminy – zadanie koordynowane; podmioty realizujące: służby kontrolne organów ochrony środowiska, Gmina, przedsiębiorcy; terminy realizacji – bieżąco, zależnie od występujących uciążliwości i zgłoszeń.

V. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI „PROGRAMU”

- budowa systemów kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków
- współpraca z podmiotami gospodarczymi, świadczącymi usługi w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów
- rozbudowa sieci gazowej
- uchwała Rady Gminy w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy
- wzmocnienie etatowe, oraz zapewnienie zaplecza technicznego komórki organizacyjnej ds. ochrony przyrody w Urzędzie Gminy
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i wydawane na jego podstawie decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz uzgodnienia w sprawach o udzielanie koncesji na wydobywanie kopalni
- edukacja ekologiczna
- wnioskowanie do Inspekcji Ochrony Środowiska o przeprowadzanie kontroli obiektów uciążliwych

VI. KONTROLA REALIZACJI „PROGRAMU”

Zgodnie z art18 ust.2 ustawy Prawo ochrony środowiska, z wykonania „Programu”, organ wykonawczy Gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia się Radzie Gminy.

Raport winien zawierać informacje o wydanych decyzjach mających wpływ na realizację „Programu” oraz o stopniu realizacji „Programu” określonym poprzez mierniki:

- ekonomiczne – koszty uzyskania efektu ekologicznego np. koszt realizacji systemu kanalizacyjnego na jeden budynek włączony do tego systemu;
- ekologiczne:
  - stopień zmniejszenia ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wód powierzchniowych i gruntu (w procentach ogółu ścieków wytworzonych w gminie)

- zwiększenie obszarów aktywnych przyrodniczo (zalesionych, zrekultywowanych) w procentach ogólnej powierzchni gminy;
- społeczne:
  - udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska;
  - skuteczność edukacji ekologicznej;
  - ilość i rodzaj interwencji (wniosków) zgłaszanych przez społeczeństwo.

BIBLIOGRAFIA

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna.
2. Strategia rozwoju gminy Poczesna
3. Stan środowiska w województwie śląskim w latach 1999-2000; Inspekcja Ochrony Środowiska ŚWIOŚ w Katowicach, Katowice 2001
4. Stan środowiska w województwie śląskim w 2001; Wojewoda Śląski, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2002
5. Program ochrony środowiska województwa śląskiego na lata 2001-2004 oraz cele długoterminowe do 2015 roku; Województwo Śląskie, Katowice 2001
6. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010; Rada Ministrów, Warszawa 2002
7. Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010; Rada Ministrów Warszawa 2002
8. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym; Ministerstwo Środowiska; Warszawa 2002
9. Rocznik statystyczny województwa śląskiego 2002; US w Katowicach
10. Ocena stanu ekologicznego rolniczej przestrzeni produkcyjnej województwa częstochowskiego; Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Zakład Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów, Puławy 1995
11. Waloryzacja środowiska przyrodniczego i identyfikacja jego zagrożeń na terenie województwa śląskiego; PIG Warszawa 2001
12. Koncepcja sieci Natura 2000 w Polsce – raport końcowy PL 9608.01.04 , czerwiec 2001
13. Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-POLSKA IUCN – Program Europy, Fundacja IUCN – Polska, Warszawa 1995
14. Ostoje przyrody w Polsce; Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 1999
15. Przegląd ekologiczny składowiska odpadów w Młynku-Sobuczynie; Zakład Ochrony Środowiska, Gliwice 2002
16. Projekt granicy polno-leśnej dla gminy Poczesna; Częstochowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Częstochowie, Częstochowa 2000
17. Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska gminy Poczesna; Częstochowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne, Częstochowa 1996
18. Hałdy po górnictwie rud żelaza w rejonie częstochowskim – stan aktualny i możliwości zagospodarowania; T. Ratajczak , Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica Wydz. Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, Kraków 1998

19. Informacja o stanie środowiska przyrodniczego woj. częstochowskiego w latach 1991-1995: PIOS-WIOŚ Częstochowa 1996
20. Środowisko elektromagnetyczne trójfazowych linii przesyłowych WN; Ryszard Goleman I Forum Inżynierii Ekologicznej – Lublin, Nałęczów 1996
21. Studium rozwiązania gospodarki ściekowej na obszarze działania Związku Komunalnego gmin ds. Wodociągów i Kanalizacji w Częstochowie; BPBK-Katowice sierpień 2000
22. Materiały Urzędu Gminy w Poczesnej

23. Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001.62.627 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach (Dz. U. 2001.62.628 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. 2001.115.1229)
- Ustawa z dnia 16 października 1991 o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2001.99.1079 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 4 lutego 1997 Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 1994.27.96 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. 2001.73.764 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 1999.15.139 z późniejszymi zmianami)